

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

نگاهی به برخی تحولات حقوق بشری در

سرزمین‌های اشغالی فلسطین (۳)

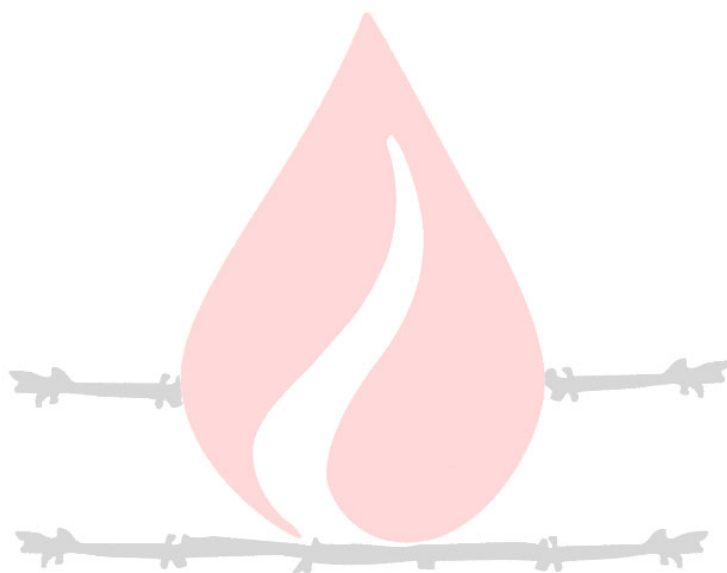
گزارش راهبردی ۱۴۰۲/۱۰

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims
of Violence

خردادماه ۱۴۰۲

۱۴۰۲۰۰۳۰۱۰

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

خلاصه اجرایی

سومین شماره از بولتن «نگاهی به برخی تحولات حقوق بشری در سرزمین‌های اشغالی فلسطین» در برگیرنده تعدادی از مهم‌ترین تحولات حقوق بشری این مناطق، در خردادماه ۱۴۰۲ می‌باشد. این رویدادها در ۱۱ عنوان و در قالب دو تقسیم‌بندی کلی «تحولات مربوط به سازوکارهای سازمان ملل متحد» و «تحولات مرتبط با سازمان‌های غیردولتی فعال در حوزه حقوق بشر» مورد بررسی قرار گرفته است.

در اولین عنوان بولتن به نامه تعدادی از گزارشگران ویژه به دیوان کیفری بین‌المللی درباره نقض حقوق بشر فلسطین اشاره شده است. آنان نگرانی خود را در مورد مصونیت فراگیر و وضعیت حقوق بشری رو به وخامت در اراضی اشغالی فلسطین ابراز و در طی سال‌ها این نقض‌ها را محکوم کرده‌اند. آنها معتقدند بسیاری از نقض‌ها ممکن است به‌عنوان جرائمی قابل پیگرد تحت اساسنامه رم و در صلاحیت دادگاه باشد. گزارشگران ویژه از آغاز تحقیقات دفتر دادستانی در ۳ مارس ۲۰۲۱ در مورد وضعیت کشور فلسطین استقبال کرده‌اند. اساس این تحقیقات مبنی بر آن است که جنایات جنگی ادعایی در کرانه باختری از جمله بیت‌المقدس شرقی و نوار غزه انجام شده یا در حال انجام است. این تصمیم نقطه عطفی در تلاش‌های جامعه بین‌المللی برای تحقق عدالت در منطقه است. به اعتقاد آنان عدم پاسخگویی در اراضی اشغالی فلسطین به وضعیت «بی‌قانونی» منجر می‌شود. طبق این نامه به‌عنوان آخرین اقدام برای توقف خشونت و خطراتی که این امر برای فلسطینی‌ها و اسرائیلی‌ها به همراه دارد، تسریع در اجرای عدالت گامی حیاتی برای پایان دادن به معافیت از مجازات و بازگرداندن قوانین بین‌المللی و نظم مبتنی بر حقوق بشر است.

در گزارش دوم بولتن به درخواست گزارشگران سازمان ملل برای پاسخگویی قتل خادر عدنان و بازداشت خودسرانه و اداری فلسطینی‌ها اشاره شده است. آنان بیان کرده‌اند اسرائیل باید نسبت به اعتصاب غذا و مرگ وی پاسخگو باشد و بازداشت خودسرانه و گسترده فلسطینی‌ها توسط اسرائیل را «بی‌رحمانه» و «غیرانسانی» خوانده‌اند. عدنان به

سیاست گسترده اسرائیل در بازداشت خودسرانه فلسطین‌ها و تضمین دادرسی عادلانه اعتراض می‌کرد. بر اساس این بیانیه، اسرائیل در حال حاضر حدود ۴۹۰۰ فلسطینی را در زندان‌های خود نگه داشته است، از جمله ۱۰۱۶ زندانی اداری که بر اساس اطلاعات محرمانه برای مدت نامعلومی بدون محاکمه یا اتهام به سر می‌برند. با وجود محکومیت مکرر نهادهای بین‌المللی حقوق بشر و توصیه به اسرائیل برای پایان فوری این عمل، تعداد بازداشت‌شدگان اداری در بازداشتگاه‌های اسرائیل به بالاترین حد خود از سال ۲۰۰۸ رسیده است. گزارشگران گفته‌اند: مرگ خادر عدنان گواهی غم‌انگیز است بر سیاست و اقدامات ظالمانه و غیرانسانی اسرائیل در بازداشت و همچنین شکست جامعه بین‌المللی در پاسخگو کردن اسرائیل برای اقدامات غیرقانونی و بی‌رحمانه‌ای که علیه فلسطینی‌ها انجام می‌دهد.

سومین موضوع بولتن به برخی از مهم‌ترین انتقادهای مطرح شده در چهارمین بررسی دوره‌ای جهانی اسرائیل پرداخته است. کارنامه حقوق بشر اسرائیل توسط کارگروه بررسی دوره‌ای جهانی (یو.پی.آر) شورای حقوق بشر سازمان ملل برای چهارمین بار در روز سه‌شنبه ۹ مه ۲۰۲۳، بررسی شده است. بر اساس گزارش دفتر کمیساریای عالی سازمان ملل، اولین، دومین و سومین بررسی دوره‌ای جهانی اسرائیل در دسامبر ۲۰۰۸، ژانویه ۲۰۱۳ و ژانویه ۲۰۱۸ انجام شده است. اسنادی که بررسی‌ها بر اساس آنها صورت می‌گیرد عبارت‌اند از: (۱) گزارش ملی که شامل اطلاعات ارائه شده توسط دولت تحت بررسی می‌باشد. (۲) اطلاعات موجود در گزارش‌های کارشناسان و گروه‌های مستقل حقوق بشر موسوم به رویه‌های ویژه، نهادهای معاهده حقوق بشر و سایر نهادهای سازمان ملل (۳) اطلاعات ارائه شده توسط سایر ذینفعان از جمله نهادهای ملی حقوق بشر، سازمان‌های منطقه‌ای و گروه‌های جامعه مدنی. در گزارش‌های نهادهای سازمان ملل و نهادهای ملی و سازمان‌های منطقه‌ای و گروه‌های جامعه مدنی مجموعاً ۲۶۳ توصیه و انتقاد به اسرائیل وارد شده است که در ادامه متن برخی از موارد مهم مطرح شده به اختصار آورده شده است.

عنوان چهارم به گزارش سالانه آژانس امداد و کمک سازمان ملل در سال ۲۰۲۲ پرداخته است. آژانس امداد و کار سازمان ملل برای آوارگان فلسطینی (آنروا) در تاریخ ۲۳ مه ۲۰۲۳، به انتشار گزارش سالانه خود در سال ۲۰۲۲ اشاره کرده است. این گزارش شامل چهار بخش مقدمه و رویکرد راهبردی سلامت، کووید ۱۹ و تجربه‌های نشات گرفته از آن، دو پیامد استراتژیک: محافظت از سلامت پناهندگان و کاهش بار بیماری و در نهایت آمار و داده‌ها می‌باشد. گزارش بیان می‌کند در سال ۲۰۲۲، مراکز بهداشتی آنروا در غزه و کرانه باختری اشغالی، مراقبت‌های بهداشتی حیاتی را در بحبوحه خصومت‌ها ارائه کرده‌اند. بر اساس یافته‌های گزارش اصلی، ۷,۸۶ میلیون مشاوره بهداشتی به حدود ۲ میلیون پناهنده فلسطینی در پنج حوزه عملیاتی آژانس، یعنی اردن، لبنان، کرانه باختری از جمله بیت-المقدس شرقی، غزه، و سوریه ارائه شده است. همچنین ابتلا به بیماری‌های غیر واگیر در سال ۲۰۲۲، نیز افزایش داشته است.

در **پنجمین عنوان** به درخواست گزارشگران سازمان ملل برای اجرای عدالت در سالروز کشته شدن شیرین ابوعاقله، خبرنگار الجزیره اشاره و بیان شده عدالت برای مرگ وی اجرا نشده است. به گفته گزارشگران با گذشت یک سال، مقامات اسرائیلی نتوانسته‌اند عاملان قتل ابوعاقله را بازخواست کنند. طبق نتایج چندین تحقیق مستقل که توسط ارگان‌ها و سازمان‌های مختلف از جمله دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر انجام شد، ابوعاقله علیرغم داشتن هویت مشخص به عنوان یک روزنامه‌نگار، به احتمال زیاد با شلیک گلوله‌های به ظاهر هدفمند توسط نیروهای اسرائیلی کشته شده است. با این حال، تا به امروز، مقامات اسرائیلی تحقیقات جنایی در مورد مرگ وی را آغاز نکرده و کسی را نیز پاسخگو نکرده‌اند. گزارشگران بیان کرده‌اند: به نظر می‌رسد تا کنون تمامی الزامات حقوق بین‌الملل برای تحقیق در مورد مرگ‌های غیرقانونی بالقوه، یعنی سرعت، اثربخشی و دقت، استقلال و بی‌طرفی و شفافیت، در این مورد نقض شده است. آنها می‌گویند: عدم انجام تحقیقات سریع و مؤثر و به دنبال آن پیگرد قانونی و روند قضایی ممکن است به خودی خود نقض حق حیات باشد.

در **عنوان ششم** به رویداد نکبت در هفتادوپنجمین سال و آپارتاید اسرائیل به عنوان میراث این واقعه اشاره شده است. سازمان حقوق بشری الحق و دیده بان حقوق بشر، در گزارش‌هایی جداگانه به واقعه تاریخی نکبت اشاره کرده‌اند. هفتادوپنج سال از پاکسازی قومی و اخراج اجباری مردم فلسطین از خانه‌ها، زمین‌ها و دارایی‌هایشان در سرزمین اجدادی‌شان در جریان تاریخی نکبت ۱۹۴۸ می‌گذرد. طبق گزارش الحق، جامعه فلسطین در جریان نکبت از بین رفت، ۵۳۱ روستای فلسطینی ویران شد و بیش از ۷۰ قتل عام علیه غیرنظامیان بی‌گناه انجام شد و بین سال‌های ۱۹۴۷ تا ۱۹۴۹ بیش از ۱۵ هزار فلسطینی کشته شدند. میراث نکبت این است که حدود دو سوم مردم فلسطین در سال ۱۹۴۸ و حوالی آن پناهنده شدند و یک چهارم کسانی که در جغرافیای تاریخی فلسطین باقی مانده بودند در داخل آواره شدند و از حق بازگشت به روستاها و شهرهای خود محروم شده‌اند. از سال ۱۹۴۸، اسرائیل یک رژیم سلطه نژادی و ستم بر مردم فلسطین و عمدتاً در حوزه ملیت و سرزمین ایجاد کرده است.

در **هفتمین عنوان** به محکومیت ساخت شهرک‌های غیرقانونی اسرائیل توسط اتحادیه اروپا پرداخته شده است. بر اساس گزارش شبکه خبری المیادین، اتحادیه اروپا مجوز مقامات اسرائیلی برای ساخت ۶۰۰ واحد مسکونی در شهرک‌های غیرقانونی در کرانه باختری را محکوم کرده و خواستار لغو این تصمیم شده است. اتحادیه اروپا «اسرائیل» را به دلیل دستوری که بر اساس آن به شهرک‌نشینان اجازه می‌دهد در شهرک غیرقانونی «هومش» در شمال کرانه باختری حضور دائمی داشته باشند، محکوم و اعلام کرد که از این تصمیم مقامات به شدت نگران و از خشونت شهرک‌نشینان علیه غیرنظامیان فلسطینی وحشت زده است. به گفته سخنگوی اتحادیه اروپا شهرک‌سازی‌ها بر اساس قوانین بین‌المللی غیرقانونی هستند. چنین اقدامات یکجانبه‌ای برخلاف تلاش‌های صورت گرفته برای کاهش تنش‌ها است. شورای امنیت سازمان ملل در چندین قطعنامه فعالیت‌های شهرک‌سازی اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی را محکوم کرده است.

عنوان هشتم این بولتن به تعویق انداختن جلسه رسیدگی به درخواست عفو مشروط ولید دقه، زندانی سیاسی توسط اسرائیل اشاره کرده است. وضعیت سلامتی این زندانی ۶۱ ساله

بسیار وخیم می‌باشد و چند روز قبل به بیمارستان منتقل شده است. علیرغم وضعیت بسیار وخیم سلامتی ایشان جلسه دادگاه برای بررسی آزادی زودهنگام و مشروط وی به منظور معالجه به ۳۱ مه موکول شده است. طبق گزارش، ولید در سال ۱۹۸۶ به دلیل داشتن در قتل یک سرباز اسرائیلی زندانی و به ۳۷ سال زندان محکوم شد که در مارس ۲۰۲۳ به پایان رسیده اما حکم وی دو سال دیگر تمدید شده است. به گفته گزارش، وزیر امنیت ملی اسرائیل در توییتی گفت دقه باید به «زندگی خود در زندان پایان دهد». مقامات تشکیلات خودگردان فلسطین چنین «بیانیه تحریک‌آمیزی» را «مجوز رسمی برای کشتن او» تلقی کرده‌اند.

در **نهمین عنوان** به درگیری ۵ روزه ماه مه غزه و برخی پیامدها و تحلیل‌های حقوقی آن اشاره شده است. این درگیری که از سه‌شنبه ۹ مه آغاز و تا شنبه ۱۳ مه ادامه داشت در نهایت با توافق آتش‌بس به پایان رسید. طبق گزارش الحق، حمله نظامی اسرائیل به نوار غزه که ۱۶ سال تحت محاصره می‌باشد، تحت عنوان عملیات «تیر و سپر» آغاز شد و فلسطینیان آن را «نبرد انتقام آزادگان» نامیده‌اند. در پایان روز چهارم این نبرد ۳۱ فلسطینی از جمله شش کودک و چهار زن کشته شدند. بر اساس اعلام وزارت بهداشت فلسطین تا ساعت ۱۲ بعدازظهر روز چهارم، ۱۰۶ فلسطینی از جمله ۳۶ کودک و ۲۱ زن نیز مجروح شده‌اند. نیروهای اشغالگر اسرائیلی ساختمان‌های مسکونی را هدف قرار داده و دو ساختمان را به‌طور کامل و سه ساختمان دیگر را تا حدی منهدم کرده‌اند که برخی از آنها با هشدار و برخی دیگر بدون هشدار بوده است. الحق این حملات را به‌منزله یک حمله بدون تبعیض علیه غیرنظامیان قلمداد کرد که طبق قوانین بین‌المللی بشردوستانه ممنوع است.

در **عنوان دهم** به وضعیت بیماران فلسطینی ناشی از بسته شدن گذرگاه‌ها توسط اسرائیل اشاره شده است. بخش بهداشت و درمان شبکه سازمان‌های غیردولتی فلسطین در گزارشی بسته شدن گذرگاه‌های غزه توسط رژیم صهیونیستی را در تجاوز به نوار غزه و افزایش تعداد شهدا و مجروحان محکوم کرده است. بر اساس اعلام وزارت بهداشت فلسطین،

حداقل ۴۳۰ بیمار و همراهان آنان از دسترسی به مراقبت‌های پزشکی و درمان در خارج از نوار غزه محروم هستند. همچنین بر اساس گزارش، نیروهای اشغالگر از ورود تیم‌های پزشکی به نوار غزه برای کمک به درمان مجروحان و موارد حاد جلوگیری کرده‌اند. ممنوعیت ورود تجهیزات پزشکی و دارویی به نوار غزه در حالی ادامه یافته که این شهر از کمبود دارو برای درمان مجروحان و موارد حاد فوری رنج می‌برد. در این گزارش بر مداخله فوری بین‌المللی برای توقف تجاوزات اسرائیل به نوار غزه، باز کردن گذرگاه‌ها، امکان درمان بیماران فلسطینی و ورود تمام تجهیزات پزشکی به نوار غزه تأکید شده است. و در آخرین عنوان این بولتن به برخی موارد نقض حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی در ماه مه ۲۰۲۳ اشاره شده است. نقض حق حیات، تخریب زمین‌ها و خانه‌ها، حملات و اقدامات تلافی‌جویانه شهرک‌نشینان، تهاجم و دستگیری غیرنظامیان فلسطینی توسط نیروهای اشغالگر، محاصره، محدودیت در آزادی حرکت و مجازات دسته‌جمعی برخی از موارد نقض عنوان شده می‌باشد. طبق این گزارش، تا کنون در سال ۲۰۲۳، حملات نیروهای اشغالگر اسرائیل باعث کشته شدن ۱۵۳ فلسطینی از جمله ۷۶ غیرنظامی شده است. همچنین ۸۸ خانواده و در مجموع ۵۵۷ نفر از جمله ۱۱۲ زن و ۲۵۲ کودک بی‌خانمان شده‌اند. ۴۰۸۴ حمله به کرانه باختری از جمله قدس شرقی انجام شده که طی آن ۲۳۶۵ فلسطینی از جمله ۲۵ زن و ۲۸۴ کودک دستگیر شدند.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

امید که انتشار این گاهنامه از سوی سازمان دفاع از قربانیان خشونت بتواند تصویر روشن‌تری از وضعیت جاری حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی فلسطین برای مخاطب فارسی‌زبان ایجاد نموده، هم‌زمان مخاطب خاص (نهادهای دیپلماتیک، امنیتی، نظامی و حقوقی) را جهت اتخاذ رویه‌ها و رویکردهای مناسب و هوشمندانه برای بهره‌گیری از چهره مخدوش رژیم صهیونیستی در نقض فاحش حقوق بشر یاری رساند.

بخش نخست: موضع‌گیری‌ها و اقدامات نهادها و سازوکارهای بین‌الملل

❖ نامه برخی از گزارشگران ویژه به دیوان کیفری بین‌المللی درباره نقض حقوق بشر

فلسطین

تعدادی از گزارشگران ویژه در تاریخ ۲۳ مارس ۲۰۲۳، در نامه‌ای به دادستان دیوان کیفری، نگرانی خود را در مورد مصونیت فراگیر و وضعیت حقوق بشری رو به وخامت در اراضی اشغالی فلسطین ابراز کرده‌اند.

گزارشگران بیان کرده‌اند از طریق این درخواست اقداماتی که ممکن است به نقض گسترده و سیستماتیک قوانین بین‌المللی توسط بازیگران مختلف تبدیل شود، به اشتراک گذاشته می‌شود. در طول سال‌ها و در چارچوب وظایف مربوطه، همه ما مکرراً این نقض‌ها را محکوم کرده‌ایم که بسیاری از آنها ممکن است به‌عنوان جرائمی قابل پیگرد تحت اساسنامه رم و در صلاحیت دادگاه باشد. مطابق این نامه در ضمیمه فهرستی غیر جامع از ارتباطات و گزارش‌های صادر شده توسط مأموران متعدد روبه‌های ویژه از ۱۳ ژوئن ۲۰۱۴ در زمینه سرزمین‌های اشغالی فلسطین آورده شده است. این اسناد شواهد محکمی از ادعاهای نقض حقوق بشر ارائه می‌دهد که ممکن است عمدی و سیستماتیک انجام شده باشد.

گزارشگران ویژه از آغاز تحقیقات دفتر دادستانی در ۳ مارس ۲۰۲۱ در مورد وضعیت کشور فلسطین استقبال کرده‌اند. اساس این تحقیقات مبنی بر آن است که جنایات جنگی ادعایی در کرانه باختری از جمله بیت‌المقدس شرقی و نوار غزه انجام شده یا در حال انجام است. این تصمیم نقطه عطفی در تلاش‌های جامعه بین‌المللی برای تحقق عدالت در منطقه است. گزارشگران معتقدند بسیار مهم است دادگاه با توجه به مسئولیت‌هایی که بر عهده دارد با پیگیری روند رسیدگی، تحقیقات بیشتر و پیشبرد عدالت برای همه قربانیان فجیع‌ترین جنایات در این مسیر گام بردارد.

گزارشگران بیان کرده‌اند، عدم پاسخگویی در اراضی اشغالی فلسطین به وضعیت «بی‌قانونی» منجر می‌شود. آنان معتقدند از زمانی که دادگاه تحقیقات را آغاز کرده، بسیاری

از موارد نقض جدید که گفته می‌شود در حد جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت می‌باشد، انجام شده است. این شامل اعمالی می‌شود که ممکن است به حملات عمدی و بدون تبعیض و کشتار عمدی غیرنظامیان از جمله مدافعان حقوق بشر و کارکنان رسانه تبدیل شود. برخی از این اقدامات عبارتند از: دستگیری و بازداشت خودسرانه و محرومیت از تضمین دادرسی عادلانه؛ تخریب اجباری خانه‌ها و تخریب گسترده اموال غیرنظامی که با ضرورت نظامی توجیه نمی‌شود؛ جابجایی خودسرانه و انتقال و اخراج اجباری جمعیت غیرنظامی تحت اشغال از جمله انتقال مداوم حدود ۱۲۰۰ نفر از ساکنان مسافریطا از جمله ۵۰۰ کودک (بزرگترین نمونه جابجایی اجباری از سال ۱۹۶۷).

بسیاری از گزارشگران نسبت به اقدام اسرائیل در خصوص جرم‌انگاری فعالیت سازمان‌های جامعه مدنی و آزار و اذیت فزاینده آنان از جمله سازمان‌های درگیر در پیشبرد مسئولیت‌پذیری و اجرای عدالت از طریق تحقیقات دیوان بین‌المللی کیفری (معروف به «شش»)، ابراز نگرانی کرده‌اند. یورش و بستن دفاتر و همچنین ضبط اسناد آنها توسط ارتش اسرائیل در اوت ۲۰۲۲، ممکن است نقض جدی اجرای عدالت بر اساس اساسنامه رم باشد.

گزارشگران بیان کرده‌اند، به‌عنوان آخرین اقدام برای توقف خشونت و خطراتی که این امر برای فلسطینی‌ها و اسرائیلی‌ها به همراه دارد، تسریع در اجرای عدالت گامی حیاتی برای پایان دادن به معافیت از مجازات و بازگرداندن قوانین بین‌المللی و نظم مبتنی بر حقوق بشر است. آنان اظهار داشته‌اند با ابزارهای قانونی که در اختیار دارند، برای مقابله با این خشونت‌های درهم تنیده اقدام می‌کنند و مطمئن می‌شوند که جنایات گذشته بدون مجازات نمی‌ماند و از موارد جدید جلوگیری می‌شود. آنان خواهان اختصاص منابع بیشتر برای تحقیق در مورد وضعیت کشور فلسطین، از جمله جنایات احتمالی ارتکاب یافته توسط بازیگران خصوصی شده و همچنین درخواست کرده‌اند با توجه به کوچک شدن فضای مدنی در داخل، دسترسی قربانیان و جوامع برای ارائه اطلاعات و تماس با بازرسان دیوان کیفری بیشتر شود. آنان همچنین از دادستان درخواست کرده‌اند به موارد خاص انتقام‌جویی علیه افرادی که مسئولیت‌پذیری را در سرزمین فلسطین اشغالی ترویج می‌کنند

و با تحقیقات دیوان بین‌المللی کیفری همکاری کرده یا قصد همراهی دارند را بررسی و از آن جلوگیری کند!

❖ درخواست پاسخگویی برای قتل خادر عدنان و بازداشت خودسرانه و اداری

فلسطینی‌ها

گزارشگران سازمان ملل در تاریخ ۳ مه ۲۰۲۳، به مرگ خادر عدنان واکنش نشان دادند و بیان کرده‌اند اسرائیل باید نسبت به اعتصاب غذا و مرگ وی پاسخگو باشد و بازداشت خودسرانه گسترده فلسطینی‌ها توسط اسرائیل را «بی‌رحمانه» و «غیرانسانی» خوانده‌اند. این زندانی ۴۵ ساله فلسطینی پس از اعتصاب غذا که نزدیک به سه ماه ادامه داشت، صبح روز سه‌شنبه ۲ مه در زندان و سلول خود جان باخت. او به سیاست گسترده اسرائیل در بازداشت خودسرانه فلسطینی‌ها و تضمین دادرسی عادلانه اعتراض می‌کرد. طبق گزارش، عدنان مدت کوتاهی پس از اینکه آخرین بار در ۵ فوریه ۲۰۲۳ توسط مقامات اسرائیلی به اتهامات مرتبط با تروریسم دستگیر شد، دست به اعتصاب غذا زد. علیرغم وضعیت سلامتی وخیم وی، مقامات اسرائیلی از آزادی عدنان یا انتقال او به بیمارستان خودداری کردند و طبق گزارش‌ها بدون ارائه مراقبت‌های بهداشتی کافی، او را در بیمارستان زندان نگه داشتند. گزارشگران خاطرنشان کردند که عدنان در گذشته حداقل ۱۲ بار دستگیر شده، حدود هشت سال را در زندان سپری کرده که بیشتر در بازداشت اداری بوده و پنج بار دست به اعتصاب غذا زده است. گزارشگران گفته‌اند: مرگ خادر عدنان گواهی غم‌انگیز است بر سیاست و اقدامات ظالمانه و غیرانسانی اسرائیل در بازداشت و همچنین شکست جامعه بین‌المللی در پاسخگو کردن اسرائیل برای اقدامات غیرقانونی و بی‌رحمانه‌ای که علیه فلسطینی‌ها انجام می‌دهد.

بر اساس این بیانیه، اسرائیل در حال حاضر حدود ۴۹۰۰ فلسطینی را در زندان‌های خود نگه داشته است، از جمله ۱۰۱۶ زندانی اداری که بر اساس اطلاعات محرمانه برای مدت نامعلومی بدون محاکمه یا اتهام به سر می‌برند. با وجود محکومیت مکرر نهادهای بین‌المللی حقوق بشر و توصیه به اسرائیل برای پایان فوری این عمل، تعداد بازداشت‌شدگان اداری در بازداشتگاه‌های اسرائیل به بالاترین حد خود از سال ۲۰۰۸ رسیده است. در سال‌های اخیر، بسیاری از زندانیان فلسطینی برای اعتراض به شیوه‌های وحشیانه بازداشت اسرائیل به اعتصاب غذا متوسل شده‌اند.

گزارشگران گفته‌اند: ما نمی‌توانیم سیاست‌های سرطانی اسرائیل را از ماهیت استعماری اشغال جدا کنیم، هدف آن کنترل و تحت سلطه شدن همه فلسطینی‌ها در سرزمین‌هایی است که اسرائیل می‌خواهد تحت کنترل خود درآورد. عمل سیستماتیک بازداشت اداری معادل جنایت جنگی و محروم کردن عمدی افراد تحت حمایت از حقوق محاکمه عادلانه و عادی است.

گزارشگران اظهار کرده‌اند ضروری‌تر است جامعه بین‌الملل اسرائیل را به خاطر اقدامات غیرقانونی خود در اراضی اشغالی پاسخگو کند و عادی‌سازی جنایات جنگی را که به واقعیتی روزمره در زندگی فلسطینی‌ها تبدیل شده، متوقف کند.

آنان در انتهای بیانیه خود اظهار کردند چند نفر دیگر باید جان خود را از دست بدهد تا بتوان یک اینچ عدالت در سرزمین‌های فلسطین اشغالی برقرار کرد؟

امضاکنندگان بیانیه عبارتند از:

- گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی فلسطین؛
- گزارشگر ویژه حق همه افراد برای برخورداری از بالاترین استانداردهای قابل دستیابی سلامت جسم و روان؛

❖ نگاهی گذرا به برخی از مهم‌ترین انتقادهای مطرح شده در چهارمین بررسی

دوره‌ای جهانی اسرائیل

کارنامه حقوق بشر اسرائیل توسط کارگروه بررسی دوره‌ای جهانی (یو.پی.آر) شورای حقوق بشر سازمان ملل برای چهارمین بار در روز سه‌شنبه ۹ مه ۲۰۲۳، بررسی شده است. اولین، دومین و سومین بررسی دوره‌ای جهانی اسرائیل در دسامبر ۲۰۰۸، ژانویه ۲۰۱۳ و ژانویه ۲۰۱۸ انجام شده است.

اسنادی که بررسی‌ها بر اساس آنها صورت می‌گیرد عبارت‌اند از: (۱) گزارش ملی که شامل اطلاعات ارائه شده توسط دولت تحت بررسی می‌باشد. (۲) اطلاعات موجود در گزارش‌های کارشناسان و گروه‌های مستقل حقوق بشر موسوم به رویه‌های ویژه، نهادهای معاهده حقوق بشر و سایر نهادهای سازمان ملل (۳) اطلاعات ارائه شده توسط سایر ذینفعان از جمله نهادهای ملی حقوق بشر، سازمان‌های منطقه‌ای و گروه‌های جامعه مدنی. در گزارش‌های نهادهای سازمان ملل و نهادهای ملی و سازمان‌های منطقه‌ای و گروه‌های جامعه مدنی مجموعاً ۲۶۳ توصیه و انتقاد به اسرائیل وارد شده است که در اینجا به برخی از مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود.

۱. توصیه کمیته رفع تبعیض نژادی برای تصویب کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده آنها، کنوانسیون بین‌المللی برای حفاظت از همه افراد در برابر ناپدیدشدن اجباری، کنوانسیون کارگران خانگی ۲۰۱۱ (شماره ۱۸۹)، و کنوانسیون مردمان بومی و قبیله‌ای ۱۹۸۹ (شماره ۱۶۹)، سازمان بین‌المللی کار و کنوانسیون کاهش بی‌تابیتی؛
۲. توصیه کمیته حقوق بشر برای پیوستن به دو پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و پس گرفتن حق شرط به ماده ۲۳ این میثاق؛
۳. تصویب پروتکل اختیاری کنوانسیون رفع همه اشکال تبعیض علیه زنان؛
۴. تسریع و تصویب کنوانسیون شورای اروپا در مورد پیشگیری و مبارزه با خشونت علیه زنان و خشونت خانگی؛
۵. ابراز نگرانی جدی گزارشگر ویژه از عدم همکاری اسرائیل با مأموریت وی؛

۶. توصیه گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان، جهت صدور یک دعوت‌نامه دائمی برای همه دارندگان مأموریت ویژه؛
۷. اصلاح قانون اساسی دولت - ملت قوم یهود با هدف از بین بردن تأثیر تبعیض‌آمیز آن بر غیریهودیان و اطمینان از رفتار برابر با همه افراد؛
۸. توصیه کمیته حقوق بشر به افزایش تلاش اسرائیل برای ایجاد یک نهاد ملی حقوق بشر مطابق با اصول مربوط به وضعیت نهادهای ملی برای ارتقا و حمایت از حقوق بشر (اصول پاریس)؛
۹. اشاره دفتر کمیساریای عالی سازمان در امور پناهندگان به نژادپرستی‌های اعلام شده از سوی مخالفان پناهجویی، آزار و اذیت فیزیکی پناهجویان و کارکنان سازمان‌های غیردولتی فعال در زمینه پناهندگان و مهاجران؛
۱۰. ضرورت برداشتن گام‌های فعال برای مبارزه با نژادپرستی و سخنان نفرت‌پراکنانه علیه پناهجویان آفریقایی‌تبار؛
۱۱. افزایش تلاش‌ها جهت مقابله و متوقف کردن موج نژادپرستی و بیگانه‌هراسی در گفتمان عمومی؛
۱۲. توصیه کمیته حقوق بشر به گنجاندن تعریفی از شکنجه مطابق با ماده ۷ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و حذف مفهوم «ضرورت» به‌عنوان توجیه احتمالی برای جرم شکنجه؛
۱۳. اطمینان از بررسی فوری، بی‌طرفانه، کامل و مؤثر اتهامات شکنجه و بدرفتاری، تعقیب و پیگرد عاملان، مجازات به تناسب جرم انجام شده و پرداخت غرامت و توانبخشی به قربانیان؛
۱۴. لغو استفاده از سلول انفرادی برای کودکان و در صورت لزوم ایجاد اقدامات جایگزین؛
۱۵. توصیه کمیته حقوق بشر برای ایجاد یک مکانیسم نظارتی مستقل و مؤثر توسط اسرائیل برای همه مراکز بازداشت در قلمرو خود و سرزمین‌های اشغالی و نگهداری

اسناد صوتی و تصویری همه بازجویی‌ها در آژانس امنیت اسرائیل و قابل دسترس بودن به‌عنوان مدرک در دادگاه؛

۱۶. ابراز نگرانی دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر از بازداشت خودسرانه فلسطینی‌ها به‌ویژه بازداشت اداری از جمله کودکان توسط مقامات اسرائیلی؛

۱۷. توصیه کمیته حقوق بشر برای پایان دادن به اقدامات گسترده دستگیری و بازداشت خودسرانه، از جمله بازداشت اداری فلسطینیان، به‌ویژه کودکان؛

۱۸. ابراز نگرانی کمیته حقوق بشر از استفاده شواهد سری در دادرسی‌های ضد تروریسم و غیرقابل دسترس بودن برای متهمان و وکلای آن‌ها؛

۱۹. توصیه همان کمیته به بازنگری قانون مبارزه با تروریسم ۲۰۱۶ (۵۷۷۶) با هدف اطمینان از تعاریف «سازمان تروریستی» و «اقدام تروریستی» مطابقت کامل با میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و اصول اطمینان، ضرورت، تناسب و حاکمیت قانون؛

۲۰. درخواست کمیساریای عالی حقوق بشر برای لغو نام‌گذاری سازمان‌های حقوق بشر فلسطینی در صورت عدم وجود مدارک و شواهد کافی؛

۲۱. تأیید تأثیر مخرب و قابل توجه حملات مسلحانه و حوادث امنیتی بر شهروندان و ساکنان اسرائیلی و فلسطینی توسط کمیسیون مستقل بین‌المللی تحقیق در مورد اراضی

اشغالی فلسطین و اسرائیل؛

۲۲. برخورداری زندانیان فلسطینی، از جمله آنهایی که در بازداشت اداری به‌سر می‌برند، از تمامی تدابیر قانونی و روبه‌ای از جمله حق اطلاع از دلیل دستگیری و بازداشت، دسترسی به وکیل قانونی و ...؛

۲۳. ابراز نگرانی کمیته حقوق بشر از افزایش دستگیری و بازداشت خودسرانه روزنامه‌نگاران و مدافعان حقوق بشر، تهدید، ارباب، آزار و اذیت و حملات علیه آنها، کمپین‌های بدنام کردن و افترا با هدف بی‌اعتبار کردن سازمان‌های جامعه مدنی، دلسرد کردن حامیان برای تأمین مالی کار آنها؛

۲۴. توصیه کمیساریای عالی حقوق بشر جهت کسب اطمینان اسرائیل از رعایت و محافظت حقوق آزادی بیان، تشکل و اجتماعات مسالمت‌آمیز، انجام فعالیت روزنامه‌نگاران و بازیگران جامعه مدنی از جمله زنان مدافع حقوق بشر آزادانه و بدون آزار و اذیت؛

۲۵. توصیه یونسکو به جرم‌زدایی کردن تهمت و بدنام کردن و قرار دادن آن در یک قانون مدنی مطابق با استانداردهای بین‌المللی؛

۲۶. توصیه کمیته رفع تبعیض علیه زنان برای اصلاحات قانونی به منظور ایجاد محیطی مناسب جهت فعالیت آزادانه و بدون محدودیت زنان مدافع حقوق بشر اسرائیلی و فلسطینی و سازمان‌های غیردولتی؛

۲۷. اعتقاد گزارشگر ویژه فلسطین مبنی بر ادامه اقدامات اسرائیل علیه سازمان‌های جامعه مدنی فلسطینی با استفاده از نرم‌افزار جاسوسی پگاسوس؛

۲۸. نگرانی کمیته رفع تبعیض علیه زنان در زمینه طلاق و تبعیض‌های متأثر از قوانین مذهبی؛

۲۹. توصیه گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان مبنی بر معرفی گزینه ازدواج و طلاق مدنی و صدور مجوز آزادی انتخاب بین ازدواج مدنی و مذهبی؛

۳۰. نگرانی کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از عدم اتحاد مجدد خانواده‌ها بر اساس قانون شهروندی و ورود به اسرائیل؛

۳۱. نگرانی کمیته رفع تبعیض علیه زنان از باقی‌ماندن اسرائیل به عنوان کشور مقصد برای قاچاق زنان و دختران به منظور استثمار جنسی و کاری؛

۳۲. درخواست گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان برای فراهم کردن توانبخشی زنان قربانی قاچاق و شناسایی مؤثر زنان پناهجوی قربانی شکنجه؛

۳۳. توصیه کمیته اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در خصوص افزایش تلاش اسرائیل برای کاهش صدمات و تلفات شغلی، از جمله افزایش آگاهی کارفرمایان و کارگران در مورد ایمنی محل کار و اقداماتی جهت جلوگیری از صدمات و تلفات؛

۳۴. نگرانی همین کمیته از وقوع مکرر آزار جنسی در محیط کار و تعداد کم پرونده‌های رسیدگی شده و منجر به پیگرد باوجود تصویب قانون پیشگیری از آزار جنسی در سال ۱۹۹۸؛

۳۵. توصیه همین کمیته برای برابر کردن سن بازنشستگی مردان و زنان به منظور کاهش شکاف جنسیتی در حقوق بازنشستگی و افزایش مستمری سالمندی متناسب با استانداردهای زندگی مناسب؛

۳۶. عدم دسترسی اکثر خدمات و مزایای رفاهی برای پناهجویان، محرومیت از ابتدایی‌ترین خدمات و مزایا به‌ویژه برای پناهجویان با نیازهای خاص مانند افراد دارای معلولیت، قربانیان شکنجه، قربانیان قاچاق، بازماندگان خشونت خانگی و والدین مجرد؛

۳۷. افزایش نگرانی از شیوع بالا و رو به رشد فقر در اسرائیل، به‌ویژه در میان افراد مسن، خانواده‌های بادیه‌نشین، خانواده‌های اسرائیلی عرب؛

۳۸. ضرورت توقف فوری اخراج مردم بادیه‌نشین و به‌رسمیت‌شناختن روستاهای آنان و بهبود شرایط زندگی و زیرساخت‌ها در تمام مناطق مسکونی بادیه‌نشین در نقب؛

۳۹. ابراز نگرانی کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از نابرابری بین مناطق شهری و پیرامونی از نظر در دسترس بودن و کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی؛

۴۰. ابراز نگرانی همین کمیته نسبت به نرخ‌های بالا و نامتناسب ترک تحصیل در میان دانش‌آموزان بادیه‌نشین و شکاف بزرگ در دستاوردهای آموزشی بین دانش‌آموزان عرب و دانشجویان یهودی؛

۴۱. توصیه کمیساریای عالی پناهندگان برای ارائه سیاست‌های تسهیل‌کننده ادغام کودکان پناهجو در مدارس عادی اسرائیل؛

۴۲. توصیه کمیته رفع تبعیض علیه زنان برای بازبینی کتاب‌های درسی عربی سیستم آموزشی برای شناسایی و حذف کلیشه‌های تبعیض‌آمیز؛

۴۳. توصیه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جهت متوقف کردن فوری صدور مجوز بهره‌برداری از منابع طبیعی در سرزمین‌های اشغالی و فعالیت‌های شرکت‌های اسرائیلی و چند ملیتی فعال جهت اطمینان از رعایت استانداردهای حقوق بشر؛
۴۴. افزایش تلاش‌ها برای مبارزه با خشونت‌های مبتنی بر جنسیت علیه زنان، از جمله زن‌کشی و خشونت خانگی، جهت کسب اطمینان از بررسی و پیگرد قانونی و مؤثر این موارد؛
۴۵. توصیه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جهت کسب اطمینان از دسترسی همه کودکان به خدمات مراقبت‌های بهداشتی صرف‌نظر از وضعیت قانونی آنها؛
۴۶. توصیه کمیساریای عالی پناهندگان جهت اعطای وضعیت اقامت دائم به کودکان پناهنجویی که در اسرائیل متولد و برای مدت طولانی آن‌جا زندگی می‌کنند؛
۴۷. درخواست کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جهت فراهم کردن و گسترش فرصت‌های آموزش فراگیر برای دانش‌آموزان دارای معلولیت جهت حضور در مدارس عادی؛
۴۸. توصیه کمیته رفع تبعیض نژادی برای از بین بردن تمامی موانع دسترسی گروه‌های اقلیت به عدالت و تسهیل شکایت برای قربانیان تبعیض نژادی؛
۴۹. توصیه همین کمیته جهت اطمینان از مطابقت رویه تعیین وضعیت پناهندگی مطابق با کنوانسیون مربوط به وضعیت پناهندگان؛
۵۰. درخواست ایجاد محدودیت زمانی رویه‌ای برای صدور تصمیمات در مورد درخواست‌های پناهندگی به اسرائیل؛
۵۱. اشاره کمیساریای عالی پناهندگان به مجوز آزادی مشروط اکثر پناهندگان و به رسمیت نشناختن حق کار و مشکلات پناهندگان به علت کوتاه بودن تاریخ انقضای ویزای آن‌ها؛
۵۲. توصیه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای صدور مجوز ورود پناهنجویان به بازار کار؛

۵۳. اطمینان از دسترسی برابر کارگران مهاجر و پناهجویان به خدمات مراقبت‌های بهداشتی پیشگیرانه، درمانی و تسکینی و خدمات بهداشت روان صرف‌نظر از وضعیت قانونی و اسناد آنها از جمله با گسترش پوشش بیمه سلامت ملی؛

۵۴. نگرانی کمیته رفع تبعیض نژادی از نبود حمایت کافی از افراد بدون تابعیت، عمدتاً افراد آفریقایی‌تبار و لغو تابعیت افراد بادیه‌نشین بدون روند قانونی؛

۵۵. درخواست کمیته برای حمایت کافی از همه افراد بدون تابعیت و ایجاد سازوکاری مؤثر برای پایان دادن به بی‌تابعیتی در میان بادیه‌نشینان؛

۵۶. اظهار کمیسیون مستقل تحقیق بین‌المللی مبنی بر ایجاد محیط پیچیده‌ای از اجبار و حفظ آن توسط اسرائیل شامل تخریب خانه‌ها و اموال، استفاده بیش‌ازحد از زور توسط نیروهای امنیتی، حبس دسته‌جمعی، خشونت شهرک‌نشینان، محدودیت حرکت از طریق پست‌های بازرسی، محدودیت‌های دسترسی به معیشت، نیازهای اولیه، خدمات و کمک‌های بشردوستانه؛

۵۷. ابراز نگرانی دبیرکل و کمیساریای عالی حقوق بشر از استفاده آشکار و بیش‌ازحد از زور، اعدام‌های غیرقانونی فلسطینی‌ها، عدم شفافیت در مورد آغاز تحقیقات و عدم پیشرفت در نتیجه تحقیقات؛

۵۸. توصیه کمیته حقوق بشر مبنی بر اطمینان اسرائیل از آغاز تحقیقات سریع، کامل، مؤثر، مستقل و بی‌طرفانه در مورد تمام حوادث مربوط به استفاده بیش‌ازحد از زور توسط نیروهای امنیتی و تحت تعقیب قرار گرفتن عاملان و مجازات آنان و ارائه درمان‌های مؤثر به قربانیان؛

۵۹. اشاره کمیساریای عالی به سیاست‌های تبعیض‌آمیز منطقه‌بندی و برنامه‌ریزی اسرائیل در منطقه C و بیت‌المقدس شرقی و ناسازگاری الزامات حقوق بین‌الملل و غیرممکن کردن دریافت مجوز ساخت‌وساز برای فلسطینی‌ها و در نتیجه تخریب خانه‌هایشان؛

۶۰. ابراز نگرانی کمیته حقوق بشر از افزایش و تشدید اقدامات اسرائیل در تخریب خانه‌ها و سایر زیرساخت‌ها، مانند مدارس، آب و سازه‌های بهداشتی و اخراج و انتقال اجباری فلسطینیان از خانه‌های تخریب شده‌شان؛
۶۱. توصیه کمیساریای عالی جهت توقف کامل و فوری تمام شهرک‌سازی‌ها و فعالیت‌های مربوط به آن بر اساس قطعنامه‌های ۴۹۷ (۱۹۸۱) و ۲۳۳۴ (۲۰۱۶) شورای امنیت؛
۶۲. اشاره کمیساریای عالی به حمایت از شهرک‌نشینان تحت یک الگو و ناکامی در محافظت از فلسطینی‌ها در زمان حملات شهرک‌نشینان؛
۶۳. درخواست کمیساریای عالی برای محافظت از حقوق آزادی بیان و اجتماعات مسالمت‌آمیز فلسطینی‌ها، خودداری از همه محدودیت‌های ناروا از جمله استفاده از زور و ایجاد محیطی مساعد برای تظاهرات مسالمت‌آمیز؛
۶۴. اشاره گزارشگر ویژه به ایست‌های بازرسی و موانع جاده‌ای به‌عنوان مانع دسترسی فلسطینیان به حقوق و خدمات از جمله بهداشت، آموزش و کار؛
۶۵. توصیه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به توقف تخریب زیرساخت‌های آبی و اطمینان از دسترسی فلسطینی‌ها به مقادیر کافی آب آشامیدنی سالم و تمیز؛
۶۶. اشاره کمیساریای عالی به خطر افتادن تحقق حق آموزش به‌دلایلی همچون: خشونت و عملیات تفتیش مسلحانه در مدارس، آزار و اذیت، ازغاب و خشونت نسبت به دانش‌آموزان و معلمان در مسیر رفت‌وآمد به مدرسه، کمبود شدید کلاس‌ها؛
۶۷. درخواست نماینده ویژه دبیرکل در امور کودکان و درگیری‌های مسلحانه جهت محافظت اسرائیل از مدارس به‌عنوان مکان امن برای یادگیری و تأیید اعلامیه مدارس ایمن؛
۶۸. اظهار کمیساریای عالی مبنی بر محاصره، عامل اصلی بحران انسانی در غزه و تضعیف تحقق تقریباً تمام حقوق اقتصادی و اجتماعی؛
۶۹. نگرانی کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از زندگی نیمی از جمعیت غزه در فقر، رنج حدود دو سوم خانوارهای غزه از ناامنی غذایی ناشی از محاصره و سیاست بسته شدن اسرائیل؛

۷۰. اظهار گزارشگر ویژه مبنی بر افزایش هزینه آب برای جمعیت فقیر به دلیل نامناسب شدن استفاده از سفره‌های ساحلی در اثر آلودگی آب دریا و فاضلاب؛

۷۱. درخواست کمیساریای عالی جهت پایان دادن به محاصره و بسته شدن غزه، لغو تمامی محدودیت‌های واردات، صادرات و دسترسی بشردوستانه، تسهیل بازسازی زیرساخت‌های آبی و اطمینان از رعایت قوانین بین‌المللی بشردوستانه و حقوق بشر.^۳

❖ نگاهی گذرا به گزارش سالانه آژانس امداد و کمک سازمان ملل در سال ۲۰۲۲

آژانس امداد و کار سازمان ملل برای آوارگان فلسطینی (آنروا) در تاریخ ۲۳ مه ۲۰۲۳، به انتشار گزارش سالانه خود در سال ۲۰۲۲ اشاره کرده است.

این گزارش شامل چهار بخش مقدمه و رویکرد راهبردی سلامت، کووید ۱۹ و تجربه‌های نشات گرفته از آن، دو پیامد استراتژیک: محافظت از سلامت پناهندگان و کاهش بار بیماری و در نهایت آمار و داده‌ها می‌باشد.

گزارش بیان می‌کند در سال ۲۰۲۲، مراکز بهداشتی آنروا در غزه و کرانه باختری اشغالی، مراقبت‌های بهداشتی حیاتی را در بحبوحه خصومت‌ها ارائه کرده‌اند.

بر اساس یافته‌های گزارش اصلی، ۷,۸۶ میلیون مشاوره بهداشتی به حدود ۲ میلیون پناهنده فلسطینی در پنج حوزه عملیاتی آژانس، یعنی اردن، لبنان، کرانه باختری از جمله بیت المقدس شرقی، غزه، و سوریه ارائه شده است. همچنین ابتلا به بیماری‌های غیر واگیر در سال ۲۰۲۲، افزایش داشته است.

طبق گزارش، در سال ۲۰۲۲، با از سرگیری خدمات کامل بهداشتی و لغو محدودیت کووید ۱۹ در کشورهای میزبان، تعداد بیماران با افزایش تعداد مشاوره‌ها (حضور و پزشکی از راه دور) ۱۲,۴ درصد نسبت به سال ۲۰۲۱، تقریباً به زمان قبل از همه‌گیری رسید.

^۳<https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/il-index>

https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/annual_report_2022_final_version_compressed.pdf

گزارش بیان می‌کند، در سال ۲۰۲۲، برنامه بهداشت آنروا بر تقویت سیستم‌های مراقبت‌های بهداشتی خود، بهبود دسترسی به خدمات بهداشتی ضروری و افزایش ظرفیت کارکنان بهداشتی در راستای رویکرد تیم سلامت خانواده از طریق شبکه آژانس متشکل از ۱۴۰ مرکز مراقبت‌های بهداشتی اولیه و ۳۰۷۰ پرسنل بهداشتی متمرکز کرده است. بعلاوه طبق گزارش، در سال ۲۰۲۲، آنروا خدمات مراقبت از سلامت مادر و مراقبت‌های تنظیم خانواده را برای ۱۹۰۸۲۷ زن، ۸۱۱۶۶ مورد حاملگی و ۴۲۵۵۸۵ نوزاد و کودک (۰-۵ ساله) ارائه کرده است.

آنروا بیان می‌کند تا پایان سال ۲۰۲۲، در مجموع ۳۰۵۸۵۵ بیمار پناهنده فلسطینی مبتلا به دیابت و یا فشار خون بالا در ۱۴۰ مرکز بهداشتی در پنج زمینه ثبت شده است که ۱۴۵۲۲ نفر بیشتر از کل بیماران غیرمصری ثبت شده در سال ۲۰۲۱ است.^۹

❖ درخواست گزارشگران سازمان ملل برای اجرای عدالت در سالروز کشته شدن

خبرنگار الجزیره

تعدادی از گزارشگران سازمان ملل در تاریخ ۱۱ مه ۲۰۲۳، با انتشار بیانیه‌ای در سالروز کشته شدن شیرین ابوعاقله، خبرنگار الجزیره، بیان کرده‌اند که عدالت برای مرگ وی اجرا نشده است.

به گفته گزارشگران با گذشت یک سال، مقامات اسرائیلی نتوانسته‌اند عاملان قتل ابوعاقله را بازخواست کنند، درحالی‌که نتایج تحقیقات مستقل، به مقصر بودن نیروهای اسرائیلی اشاره کرده است. عدالت باز هم گروگان سیاست شده است.

شیرین ابوعاقله، روزنامه‌نگار فلسطینی-آمریکایی، در ۱۱ مه ۲۰۲۲ هنگام انجام وظیفه خود به‌عنوان خبرنگاری که از حمله اسرائیل به اردوگاه آوارگان جنین گزارش می‌داد، به ضرب گلوله کشته شد. طبق نتایج چندین تحقیق مستقل که توسط ارگان‌ها و سازمان‌های مختلف از جمله دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل انجام شد، ابوعاقله علیرغم داشتن

^۹<https://www.unrwa.org/newsroom/news-releases/unrwa-health-programme-supports-2-million-palestine-refugees-%E2%80%93-annual-health>

هویت مشخص به‌عنوان یک روزنامه‌نگار، به‌احتمال‌زیاد با شلیک گلوله‌های به‌ظاهر هدفمند توسط نیروهای اسرائیلی کشته شده است. بر اساس تحقیقات داخلی انجام شده توسط نیروی دفاعی اسرائیل به «احتمال زیاد» ابوعاقله «به‌طور تصادفی» مورد اصابت گلوله نیروهای اسرائیلی قرار گرفته باشد. با این حال، تا به امروز، مقامات اسرائیلی تحقیقات جنایی در مورد مرگ وی را آغاز نکرده و کسی را پاسخگو نکرده‌اند.

گزارشگران بیان کرده‌اند: «به‌نظر می‌رسد تا کنون تمامی الزامات حقوق بین‌الملل برای تحقیق در مورد مرگ‌های غیرقانونی بالقوه، یعنی سرعت، اثربخشی و دقت، استقلال و بی‌طرفی و شفافیت، در این مورد نقض شده است».

طبق این بیانیه، حداقل درخواست‌های حقوق بین‌الملل تحقیق مؤثر، کامل، مستقل، بی‌طرفانه و شفاف در مورد مرگ ابوعاقله است. این مراحل باید مطابق با استانداردهای بین‌المللی قابل اجرا، از جمله پروتکل مینه‌سوتا در مورد بررسی مرگ غیرقانونی بالقوه (۲۰۱۶) انجام شود. آنها می‌گویند: عدم انجام تحقیقات سریع و مؤثر و به‌دنبال آن پیگرد قانونی و روند قضایی ممکن است به‌خودی‌خود نقض حق حیات باشد.

گزارشگران یادآوری کرده‌اند، خانواده ابوعاقله باید به عدالت، حقیقت و غرامت کافی دسترسی داشته باشند. آنها همچنین از مقامات اسرائیل درخواست کرده‌اند جهت

پاسخگویی بدون تأخیر مقامات درباره آنچه اتفاق افتاده، اطمینان حاصل کنند. گزارشگران گفته‌اند: «ایمنی خبرنگاران، به‌ویژه در شرایط درگیری و اشغال، برای حمایت از پاسخگویی و شفافیت بسیار مهم است. قتل عمدی روزنامه‌نگار در چنین شرایطی به‌منزله اعدام فراقانونی، نقض فاحش حق زندگی و قتل عمد بر اساس کنوانسیون چهارم ژنو است. بنابراین بسیار مهم است که اقدامات حفاظتی مؤثری برای خبرنگاران فراهم شود.

در این بیانیه، گزارشگران همچنین رکورد بالای کشتار فلسطینیان در کرانه باختری و قدس شرقی در ماه‌های اخیر در چارچوب حملات نیروهای اسرائیلی که اغلب اردوگاه‌های آوارگان را هدف قرار می‌دهند، محکوم کرده‌اند. در سال ۲۰۲۲، از ۹۰۰۰ عملیات صورت گرفته توسط اسرائیل، ۷۰۲ اردوگاه پناهجویان در کرانه باختری هدف قرار گرفته است. در

سال ۲۰۲۳، بیش از ۱۰۰ فلسطینی در چارچوب چنین عملیات‌هایی از جمله در جنین، نابلس و جریکو کشته شده‌اند. از سال ۲۰۰۱ تاکنون حداقل ۱۸ روزنامه‌نگار فلسطینی توسط ارتش اسرائیل در اراضی اشغالی فلسطین کشته شده‌اند و هیچ‌کس مسئول این اتفاقات و قتل‌ها نیست.

به گفته گزارشگران بر اساس شواهد، نیروهای اسرائیلی به‌طور مکرر با نقض قوانین بین‌المللی که استفاده عمدی از سلاح‌های گرم مگر در موارد اجتناب‌ناپذیر برای محافظت از جان افراد را ممنوع کرده، نیروی مرگبار علیه فلسطینی‌ها را بکار می‌گیرند.

گزارشگران بیان کرده‌اند: «قتل شیرین ابوعاقله نمادین و مظهر نقض شدید حقوق بشر است که فلسطینیان در بیش از ۵۵ سال اشغال اسرائیل با آن مواجه بوده‌اند. حقوق آنها برای تعیین حق سرنوشت خود، زندگی و آزادی بیان به‌طور مداوم نقض شده است. مردم فلسطین در زیر یوغ مصونیت فراگیر عاملان این نقض‌ها و عدم پرداخت غرامت برای تخلفات انجام شده زندگی می‌کنند.

گزارشگران از جامعه بین‌المللی درخواست کرده‌اند در مواجهه با این تخلفات اقدامی مشخص انجام دهد. آنها گفته‌اند: منشور سازمان ملل هر روز در سرزمین‌های اشغالی فلسطین نقض می‌شود.

طبق گزارش علی‌رغم این‌که گزارشگران موضوع را با دولت اسرائیل در میان گذاشته‌اند و به‌طور مقتضی خواستار تحقیقات فوری، شفاف، کامل و مستقل در مورد مرگ ابوعاقله شده‌اند و کمک‌های پزشکی قانونی و مشاوره فنی تخصصی خود را نیز ارائه کرده‌اند؛ دولت اسرائیل تا به امروز به این ارتباط واکنشی نشان نداده است^۱.

امضاکنندگان این بیانیه عبارتند از:

- گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در سرزمین فلسطین اشغالی؛
- گزارشگر ویژه اعدام‌های خودسرانه؛
- گزارشگر ویژه ترویج و حمایت از حق آزادی عقیده و بیان؛

^۱<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/05/un-experts-demand-justice-al-jazeera-journalist-one-year-anniversary-her>

- گزارشگر ویژه استقلال قضات و وکلا.

بخش دوم: فعالیت‌ها و اقدامات نهادها و سازمان‌های غیردولتی

❖ آپارتاید اسرائیل، میراث نکبت پس از گذشت ۷۵ سال

سازمان حقوق بشری الحق و دیده‌بان حقوق بشر در تاریخ ۱۵ مه ۲۰۲۳، در گزارش‌هایی جداگانه به واقعه تاریخی نکبت در هفتادوپنجمین سال آن اشاره کرده‌اند. هفتادوپنج سال از پاکسازی قومی و اخراج اجباری مردم فلسطین از خانه‌ها، زمین‌ها و دارایی‌هایشان در سرزمین اجدادی‌شان در جریان تاریخی نکبت ۱۹۴۸ (به معنای فاجعه) می‌گذرد.

طبق گزارش، جامعه فلسطین در جریان نکبت از بین رفت، ۵۳۱ روستای فلسطینی ویران شد و بیش از ۷۰ قتل عام علیه غیرنظامیان بی‌گناه انجام شد و بین سال‌های ۱۹۴۷ تا ۱۹۴۹ بیش از ۱۵ هزار فلسطینی کشته شدند. میراث نکبت این است که حدود دو سوم مردم فلسطین در سال ۱۹۴۸ و حوالی آن پناهنده شدند و یک چهارم کسانی که در جغرافیای تاریخی فلسطین باقی مانده بودند در داخل آواره شدند و از حق بازگشت به روستاها، و شهرهای خود محروم شده‌اند.

طبق گزارش، از سال ۱۹۴۸، اسرائیل یک رژیم سلطه نژادی و ستم بر مردم فلسطین و عمدتاً در حوزه ملیت و سرزمین ایجاد کرده است. بلافاصله پس از نکبت، اسرائیل مجموعه‌ای از قوانین، سیاست‌ها و اقداماتی را اتخاذ کرد که مهربی بود بر سلب مالکیت از مردم بومی فلسطین و به‌طور سیستماتیک بازگشت آوارگان فلسطینی و سایر فلسطینی‌هایی که در زمان جنگ در خارج از کشور بودند، را انکار می‌کند. در همان زمان، اسرائیل یک سیستم تبعیض نژادی نهادینه شده را بر فلسطینیانی که در این سرزمین باقی مانده بودند و بسیاری از آنها که در داخل آواره شده بودند، تحمیل کرد. این قوانین ساختار قانونی آپارتاید اسرائیل را تشکیل می‌دهد که امروزه همچنان بر مردم فلسطین تحمیل می‌شود.

طبق گزارش، قانون موسوم به «مالکیت غایب» در سال ۱۹۵۰ به ابزار قانونی اصلی خلع ید (سلب مالکیت) تبدیل شد. اسرائیل از آن برای مصادره اموال آوارگان فلسطینی استفاده کرده که علیرغم رد بازگشت آنها از سوی دولت، «غایب» تلقی می‌شدند. هفتاد و پنج سال بعد، قانون «مالکیت غایب» به پیشبرد یهودی‌سازی شهر بیت‌المقدس توسط اسرائیل و تغییر بافت فلسطینی، ترکیب جمعیتی و هویت آن ادامه داده است.

الحق در گزارش خود بیان می‌کند، قانون بازگشت ۱۹۵۰ و قانون شهروندی ۱۹۵۲ تبعیض‌نژادی نهادینه شده در قانون اسرائیل را تقویت کرده است. اسرائیل با تثبیت سلطه خود هم در قانون و هم در عمل، به هر یهودی این حق انحصاری را اعطا کرده که به‌عنوان مهاجر وارد کشور شود و شهروندی دریافت کند. درعین‌حال، آوارگان فلسطینی را به‌طور قاطع از حق خود برای بازگشت به خانه‌ها، زمین‌ها و اموالی که به‌طور غیرقانونی مالکیت آن از آنها سلب شده، محروم کرده‌اند.

طبق گزارش دیده‌بان حقوق بشر، قوانین حقوق بشر بین‌المللی حق پناهندگان و تبعیدیان برای ورود به سرزمینی که از آنجا آمده‌اند، حتی در جایی که حق حاکمیت آنها مورد مناقشه قرار گرفته یا تغییر کرده و در مناطقی که خود یا خانواده‌هایشان زمانی در آن زندگی می‌کردند و با آنها ارتباط برقرار کرده‌اند، را تضمین می‌کند. مانند پناهندگان در زمینه‌های دیگر، مانند آوارگان روهینگیا که از میانمار اخراج شده‌اند، فلسطینی‌ها نیز باید از میان گزینه‌های بازگشت برای اقامت در مناطقی که خود یا خانواده‌هایشان به آن تعلق دارند، ادغام محلی یا اسکان مجدد در کشور ثالث، آزادی انتخاب داشته باشند. به گفته دیده‌بان مهم نیست که چند سال بگذرد، به رسمیت شناختن و احترام به حق پناهندگان فلسطینی برای بازگشت به میهن خود باید محور بحث آینده در اسرائیل و فلسطین باشد.^۷

مطابق گزارش الحق، این‌گونه قوانین اسرائیل پایه قانونی آپارتاید اسرائیل را تشکیل داده و سلطه و ستم نژادی سیستماتیک را بر تمامی فلسطینیان در دو سوی خط سبز و پناهندگان و تبعیدیان تداوم بخشید است. هفتادوپنج سال بعد، اسرائیل به‌طور استراتژیک مردم

⁷<https://www.hrw.org/news/2023/05/15/75-years-later-israel-blocking-palestinian-refugees-return>

فلسطین را به حداقل چهار حوزه جداگانه جغرافیایی، حقوقی، سیاسی و اداری به‌عنوان ابزاری برای تحمیل و حفظ آپارتاید تقسیم کرده است. سیاست مجزا کردن اسرائیل تضمین می‌کند که فلسطینیان نمی‌توانند با هم ملاقات کنند، هم‌گروه شوند، با هم زندگی کنند یا از حقوق جمعی به‌ویژه حق تعیین سرنوشت خود و حاکمیت دائمی بر منابع طبیعی خود استفاده کنند. مجزا کردن استراتژیک بیشتر از طریق بسته شدن و محاصره غیرقانونی نوار غزه، دیوار الحاقی، ایست‌های بازرسی و سایر موانع فیزیکی، به شدت بر آزادی حرکت فلسطینیان تأثیر گذاشته است.

الحق گفته است در حالی که گرامیداشت ۷۵ سالگی نکبت پرداخته می‌شود که اسرائیل همچنان به الحاق کرانه باختری ادامه می‌دهد و این امر بیانگر غصب زمین، غارت و آوارگی مداوم فلسطینیان از طریق حفظ آپارتاید خود می‌باشد. همان‌طور که گزارشگران ویژه وضعیت حقوق بشر در اراضی فلسطین اشغالی از سال ۱۹۶۷ بارها تأیید کرده‌اند، ادامه برنامه‌های الحاق اسرائیل گواهی بر آپارتاید قرن ۲۱ اسرائیل است که در پی آن حق خودمختاری فلسطینی‌ها سلب و نابود شده است.

جنایات نکبت، از جمله پاکسازی قومی و اخراج آوارگان فلسطینی، تخریب گسترده اموال فلسطینی‌ها، کشتار دسته‌جمعی و محرومیت طولانی‌مدت از حق بازگشت آوارگان فلسطینی، هرگز پیگرد قانونی نداشته یا رفع نشده است. تنها پنج سال پیش، نیروهای اشغالگر اسرائیل، حدود ۶۰ معترض فلسطینی غیرمسلح را در آستانه هفتادمین روز بزرگداشت نکبت در نوار غزه کشتند. بی‌عدالتی‌های نکبت و انکار مستمر حق بازگشت منجر به تظاهرات مدنی و راهپیمایی بزرگ بازگشت به مدت دو سال در غزه شد که هر جمعه در غزه برگزار می‌شد و اسرائیل بدون پاسخگو بودن و مجازات شدن، با نیروی مرگبار آن‌ها را سرکوب می‌کرد.

طبق گزارش، در حالی فلسطینی‌ها هفتاد و پنجمین سالگرد نکبت را گرامی داشتند که راست‌گراترین و نژادپرست‌ترین دولت اسرائیل، ظلم خود به مردم فلسطین، از جمله یورش‌های روزانه و کشتار غیرقانونی در کرانه باختری از جمله بیت‌المقدس شرقی را تشدید

کرد. در ۹ ماه مه، اسرائیل یک حمله نظامی هولناک ۵ روزه را به نوار غزه که ۱۶ سال تحت محاصره می‌باشد، انجام داد و با هدف قرار دادن ساختمان‌های مسکونی، منجر به کشته شدن ۳۳ فلسطینی از جمله شش کودک و چهار زن شد که برخی از آنها در خواب بودند. همچنین ۱۴۷ تن دیگر از جمله ۴۸ کودک و ۲۶ زن نیز در این حملات زخمی شده‌اند.

در سالروز نکبت، الحق از دولت‌ها، سازمان ملل، سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های جامعه مدنی از سراسر جهان درخواست کرده تا اقدامات حقوقی و سیاسی مؤثری را برای محاکمه عاملان جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت در دادگاه بین‌المللی کیفری انجام دهند. ضرورت دارد دادستان دیوان کیفری بین‌المللی^۸ تحقیقات خود را تسریع بخشد و صدور احکام دستگیری را آغاز و عدالت را برای قربانیان فلسطینی جنایات جمعی اجرا کند.

الحق همچنین بیان کرده، در این مقطع حساس در مبارزات فلسطینی‌ها برای تعیین سرنوشت، حمایت از آژانس امداد و کار سازمان ملل متحد برای آوارگان فلسطینی (آنروا) نیز مورد نیاز است تا راه‌حلی پایدار برای مسئله پناهندگان فلسطینی بر اساس تحقق کامل حقوق بشر مسلم مردم فلسطین باشد.

الحق در پایان گزارش خود از همه طرف‌های ذی‌نفع درخواست کرده، اجماع متبلور جنبش حقوق بشر را به رسمیت بشناسند و به آن ببینند که همانا وضعیت موجود، همان آپارتایدی است که بر مردم فلسطین تحمیل شده است. راه‌های زیادی برای رسیدن به آینده‌ای عادلانه وجود دارد، اما هیچ‌کدام نباید مبتنی بر اشغال دائمی، استعمار شهرک‌نشینی و سلطه و ظلم گروهی از مردم بر گروهی دیگر باشد. آپارتاید در جهان ما جایی ندارد و آپارتاید اسرائیل هم اکنون باید برچیده شود.^۹

^۸ Mr Karim Khan

^۹ <https://www.alhaq.org/advocacy/21510.html>

❖ محکومیت ساخت شهرک‌های غیرقانونی اسرائیل توسط اتحادیه اروپا

شبکه خبری المیادین در تاریخ ۲۴ مه ۲۰۲۳، در گزارشی به اقدام اتحادیه اروپا در محکومیت صدور مجوز ساخت واحدهای مسکونی در شهرک‌های غیرقانونی در کرانه باختری اشغالی اشاره کرده است.

بر اساس این گزارش، اتحادیه اروپا مجوز مقامات اسرائیلی برای ساخت ۶۰۰ واحد مسکونی در شهرک‌های غیرقانونی در کرانه باختری را محکوم کرده و خواستار لغو این تصمیم شده است. اتحادیه اروپا «اسرائیل» را به دلیل دستوری که بر اساس آن به شهرک‌نشینان اجازه می‌دهد در شهرک غیرقانونی «هومش»^{۱۰} در شمال کرانه باختری حضور دائمی داشته باشند، محکوم و اعلام کرد که از این تصمیم مقامات به شدت نگران است. اتحادیه همچنین تأکید کرد از خشونت شهرک‌نشینان علیه غیرنظامیان فلسطینی در نزدیکی رام الله که ساکنان آن از ترس جان خود و فرزندانشان مجبور به ترک آن‌جا شده، وحشت زده است.

سخنگوی اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای اعلام کرد: اتحادیه اروپا به شدت نگران تصمیم مقامات اسرائیلی است و آن را محکوم می‌کند. اتحادیه اروپا از اسرائیل درخواست کرده این تصمیم و سایر تصمیمات خود در ۱۷ مه برای پیشبرد طرح‌های ساخت بیش از ۶۰۰ واحد مسکونی در شهرک‌های موجود و جدید در کرانه باختری را لغو کند. وی افزود: شهرک‌سازی‌ها بر اساس قوانین بین‌المللی غیرقانونی هستند. چنین اقدامات یکجانبه‌ای برخلاف تلاش‌های صورت گرفته برای کاهش تنش‌ها است.

در این بیانیه همچنین آمده است: اتحادیه اروپا پس از مطلع شدن از این موضوع که جامعه فلسطینی عین سامیه^{۱۱} در کرانه باختری متشکل از ۱۷۲ نفر از جمله ۷۸ کودک، در نتیجه حملات مکرر شهرک‌نشینان مجبور به ترک خانه‌های خود برای همیشه شده، وحشت زده شده است. اتحادیه اروپا قاطعانه خشونت شهرک‌نشینان را محکوم کرده و از اسرائیل می‌خواهد که مسئولیت پاسخگویی خود را تضمین کند.

¹⁰ Homesh

¹¹ Ein Samiya

نماینده اتحادیه اروپا در فلسطین نیز در همین زمینه تأکید کرده شهر سبستیا در سرزمین فلسطین اشغالی می‌باشد و فلسطینی‌ها حق اقامت در آن را دارند. وی در بازدید از این شهر تأکید کرد که سال‌ها پیش، از این شهر بازدید کرده اما پس از این همه سال، وضعیت به دلیل اقدامات اسرائیل بدتر شده است. وی همچنین تأکید کرد اروپا در تلاش‌های سخت فلسطینیان برای حفظ این میراث فرهنگی در کنار آن‌ها می‌ایستد.

وی افزود: فلسطینیان حق دارند باوجود تمام اقدامات اسرائیل در این سرزمین بمانند. سبستیا سرزمین فلسطین است و اسرائیل طبق قوانین بین‌المللی موظف است هیچ اقدامی خلاف قانون انجام ندهد و هرگونه اقدام و طرح اسرائیل در آن مغایر با قوانین بین‌المللی می‌باشد. او از حمایت بین‌المللی دفاع کرده و با تلاش‌های اشغالگران برای تصرف و تغییر مکان‌های باستانی که برخلاف قوانین بین‌المللی می‌باشد، مخالفت کرده است.

طبق گزارش، نماینده اتحادیه خواستار اقداماتی برای مقابله با بی‌عدالتی در زمین شده است. همچنین وی معتقد است مستند کردن آنچه در حال رخ دادن است و رساندن پیام به جهان و پایتخت‌های اروپایی مهم است.

گزارش می‌افزاید: تلاش برای «مشروعیت‌بخشیدن» بازگشت شهرک‌نشینان به شهرک‌های تخلیه شده، نقض احکام دیوان عالی اسرائیل و قوانین بین‌المللی است و همچنین تأکید کرده هرگونه فعالیت شهرک‌سازی به‌طورکلی، نقض قوانین بین‌المللی است.

طبق گزارش و پیش‌ازاین، اتحادیه اروپا با صدور بیانیه‌ای نگرانی شدید و «تصمیم مقامات اسرائیلی مبنی بر اجازه حضور دائمی اسرائیلی‌ها در پایگاه هومش در کرانه باختری اشغالی را محکوم کرده بود. شایان ذکر است که هومش به‌عنوان تأسیسات نظامی اسرائیل در زمین‌های خصوصی غصب شده فلسطین در سال ۱۹۷۸ ایجاد شد و در سال ۱۹۸۰ به شهرک‌نشینان اسرائیلی واگذار شد که بعداً به‌عنوان بخشی از «طرح جدایی» نخست‌وزیر وقت آریل شارون در سال ۲۰۰۵ تخلیه شد.

گزارش می‌افزاید: بر اساس قوانین بین‌المللی، تمامی شهرک‌های اسرائیل غیرقانونی است و شورای امنیت سازمان ملل در چندین قطعنامه فعالیت‌های شهرک‌سازی اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی را محکوم کرده است. آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل به اعضای

سازمان ملل گفته است: «تمام فعالیت‌های شهرک‌سازی طبق قوانین بین‌المللی غیرقانونی است و باید متوقف شود. در عین حال، تحریک به خشونت یک بن‌بست است. هیچ چیز تروریسم را توجیه نمی‌کند و این باید توسط همه رد شود»^{۱۲}.

❖ اسرائیل جلسه رسیدگی به عفو مشروط ولید دقه را به تأخیر انداخت

خبرگزاری الجزیره در تاریخ ۲۴ مه ۲۰۲۳، در گزارشی به وضعیت وخیم سلامتی زندانی سیاسی، ولید دقه^{۱۳} و به تعویق افتادن جلسه رسیدگی به عفو مشروط وی توسط اسرائیل اشاره کرده است.

به گفته گزارش، یک دادگاه اسرائیلی جلسه کمیته عفو مشروط برای بررسی امکان آزادی زودهنگام ولید دقه، ۶۱ ساله، زندانی بیمار فلسطینی که چند روز پیش به بیمارستان منتقل شد را به تعویق انداخته است.

خانواده وی در بیانیه‌ای اعلام کردند: «علیرغم وضعیت بسیار وخیم سلامتی ایشان جلسه دادگاه برای بررسی آزادی زودهنگام و مشروط وی به منظور معالجه به ۳۱ مه موکول شده است».

طبق گزارش، دقه که از سرطان پیشرفته مغز استخوان رنج می‌برد، دوشنبه ۲۲ مه به دلیل مشکلات زیاد در سلامتش به بخش مراقبت‌های ویژه بیمارستانی^{۱۴} در جنوب تل‌آویو منتقل شده است. پس از این رویداد، ده‌ها فلسطینی شامگاه سه‌شنبه در رام‌الله در کرانه باختری تحت اشغال اسرائیل به خیابان‌ها آمدند و خواستار آزادی فوری دقه شده‌اند.

گزارش بیان می‌کند، دقه اهل شهرک فلسطینی بقاع الغریبه در داخل اسرائیل و یکی از برجسته‌ترین متفکران و نویسندگان جنبش زندانیان فلسطینی است. او دارای مدرک کارشناسی ارشد در رشته علوم سیاسی است و در دوران زندان چندین کتاب را نوشته است.

طبق گزارش، وی در سال ۱۹۸۶ به دلیل دست داشتن در قتل یک سرباز اسرائیلی زندانی و به ۳۷ سال زندان محکوم شد که در مارس ۲۰۲۳ به پایان رسیده است. اما مقامات

¹² <https://english.almayadeen.net/news/politics/eu-condemns-israel-over-illegal-homesh-settlement-order>

¹³ Walid Daqqa

¹⁴ Assaf Harofeh

اسرائیلی در سال ۲۰۱۷ به اتهام قاچاق تلفن همراه به زندان، حکم او را دو سال دیگر تمدید کرده‌اند.

گزارش می‌افزاید: ولید دقه هر لحظه ممکن است جان خود را از دست بدهد. سلامتی او در معرض خطر جدی قرار دارد. او نمی‌تواند راه برود یا درست صحبت کند. یکی از اعضای گروه حقوق زندانیان فلسطینی الضمیر^{۱۵} به الجزیره گفته است: وی همچنین نمی‌تواند به‌طور طبیعی نفس بکشد و به دستگاه تنفسی وابسته است. او محکومیت ۳۷ ساله خود را به پایان رسانده، پرونده امنیتی وی دیگر بسته شده است. او باید بتواند در خارج از زندان و در بین خانواده‌اش به درمان ادامه دهد، زیرا حتی اگر آزاد شود، معلوم نیست چقدر زنده خواهد ماند.

طبق گزارش، دقه در ۱۲ آوریل تحت عمل جراحی قرار گرفت که طی آن بخش بزرگی از ریه راست او برداشته شد. به گفته گروهی از زندانیان، او در تاریخ ۷ مه در درمانگاه زندان رامله که به شرایط بدش معروف است، بستری شد و فقط آنتی‌بیوتیک و یک سری جلسات فیزیوتراپی برای او ارائه شد. وی باید در بیمارستان و تحت نظارت و درمان دائمی باشد نه در درمانگاه زندان رامله که برای هیچ بیماری مناسب نیست، به‌ویژه برای فردی با وضعیت خطرناک سلامتی مانند ولید دقه.

خانواده وی در بیانیه‌ای اعلام کردند که تنها خواسته‌شان آزادی فوری دقه می‌باشد تا بتواند بدون محدودیت تحت درمان قرار گیرد و مقامات زندان به واسطه نبود درمان، نسبت به

زندگی وی و رنج او از بیماری سرطان مسئول هستند.

به گفته گزارش، در اواخر وقت سه‌شنبه، ایتمار بن‌گویر، وزیر امنیت ملی اسرائیل در توییتی گفت دقه باید به «زندگی خود در زندان پایان دهد»^{۱۶}

به گفته مقامات تشکیلات خودگردان فلسطین چنین «بیانیه تحریک‌آمیزی» «مجوز رسمی برای کشتن او تلقی می‌شود».

¹⁵ Addameer

¹⁶ "should end his life in prison"

آنچه گزارش آن را مهم می‌داند این است که سهل‌انگاری پزشکی به‌عنوان ابزاری برای تحقیر، تضعیف روحیه و مجازات زندانیان فلسطینی، نمادی از سیستم زندان غیرقانونی و غیرانسانی اسرائیل است.

طبق گزارش، دقه یکی از ۲۳ زندانی است که با نقض توافق‌نامه اسلو در سال ۱۹۹۳ در زندان‌های رژیم صهیونیستی نگهداری می‌شود. این توافق‌نامه مقرر می‌کرد تمامی زندانیان فلسطینی بازداشت‌شده قبل از امضای این توافق‌نامه آزاد خواهند شد.

بر اساس این گزارش، در ماه‌های اخیر، فلسطینی‌ها و حامیان آنان در شبکه‌های اجتماعی خواستار آزادی دقه شده‌اند.

گزارش در ادامه می‌افزاید: مقامات فلسطینی و گروه‌های حقوق بشر مدت‌هاست «سیاست عمدی اسرائیل در راستای سهل‌انگاری پزشکی» را مستند و محکوم کرده‌اند. به گفته گروه‌های زندانی، مقامات زندان‌های اسرائیل به‌طور مرتب معاینات و عمل‌های جراحی اضطراری زندانیان فلسطینی را برای سال‌ها به تعویق می‌اندازند.

گروه‌های حقوقی در گزارشی مشترک به سازمان ملل اعلام کردند که پزشکان متخصص به‌طور منظم در دسترس نیستند و «مسکن‌های بدون نسخه به‌عنوان درمانی برای تقریباً همه مشکلات سلامتی تجویز می‌شوند».

طبق گزارش، در ۲ مه، خادر عدنان اسیر فلسطینی در هشتاد و هفتمین روز اعتصاب غذا علیه دستگیری‌های خودسرانه مکرر خود درحالی‌که در بازداشت اسرائیل به‌سر می‌برد، جان سپرد که خشم گسترده‌ای را برانگیخت و گروه‌های مقاومت مسلحانه در نوار غزه را برانگیخت تا با پرتاب راکت به اسرائیل حمله کند. در دسامبر ۲۰۲۲، نیز زندانی فلسطینی ناصر ابوحمید، علیرغم درخواست‌های طولانی‌مدت برای آزادی وی و ادعای سهل‌انگاری پزشکی اسرائیل پس از تشخیص دیر هنگام سرطان در یک سال قبل، در زندان اسرائیل درگذشت. همچنین طبق گزارش، در سال ۲۰۲۰، چهار اسیر فلسطینی در زندان اسرائیل جان باختند.

به گفته الضمیر (آدامیر) اگر ولید دقه آزاد نشود، باید در محیط مناسب درمان شود. درمانگاه زندان رامله همان جایی است که خادر عدنان در آن به شهادت رسید. ما نمی‌خواهیم زندانیان خود را در نتیجه رفتار اشغالگران از دست بدهیم. یکی از زندانیان سابق^{۱۷} در تظاهرات رامالله به الجزیره گفته است جامعه بین‌المللی باید حداقل با ایجاد کمیته‌ای، اقدامات اسرائیل در قبال زندانیان که ناقض تمام قوانین بین‌المللی است را بررسی کند. وی گفت است: هر ساله به دلیل سهل‌انگاری پزشکی، سیاست‌های ظالمانه و سکوت بین‌المللی در برابر این جنایات، زندانیان را از دست می‌دهیم.^{۱۸}

❖ نگاهی به درگیری ۵ روزه ماه مه غزه و برخی پیامدها و تحلیل‌های حقوقی آن

سازمان حقوق بشری الحق در تاریخ ۱۴ مه ۲۰۲۳، در گزارشی به درگیری ۵ روزه غزه که از سه‌شنبه ۹ مه آغاز و تا شنبه ۱۳ مه ادامه داشت و در نهایت با توافق آتش‌بس به پایان رسید، اشاره کرده است.

طبق گزارش، حمله نظامی اسرائیل به نوار غزه که ۱۶ سال تحت محاصره می‌باشد، در ۹ مه ۲۰۲۳، تحت عنوان عملیات «تیر و سپر»^{۱۹} آغاز شد و فلسطینیان آن را «نبرد انتقام آزادگان»^{۲۰} نامیده‌اند. در پایان روز چهارم این نبرد ۳۱ فلسطینی از جمله شش کودک و چهار زن کشته شدند. بر اساس اعلام وزارت بهداشت فلسطین تا ساعت ۱۲ بعدازظهر، ۱۲ مه ۲۰۲۳، ۱۰۶ فلسطینی از جمله ۳۶ کودک و ۲۱ زن نیز مجروح شده‌اند. نیروهای اشغالگر اسرائیلی ساختمان‌های مسکونی را هدف قرار داده و دو ساختمان را به‌طور کامل و سه ساختمان دیگر را تا حدی منهدم کرده‌اند که برخی از آنها با هشدار و برخی دیگر بدون هشدار بوده است.

در این گزارش، الحق همچنین به حمله اسرائیل به مناطق باز در محله السلام در جنوب شرقی شهر رفح اشاره کرده که منجر به زخمی شدن هشت فلسطینی ساکن در خانه‌های

¹⁷ Mohammad al-Qiq

¹⁸ <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/24/israel-postpones-parole-session-for-writer-walid-daqq>

¹⁹ Operation Arrow and Shield

²⁰ the battle of the revenge of the free

مجاور از جمله سه کودک و سه زن شده است که جراحات جزئی تا متوسط را متحمل شده‌اند. این ممکن است به منزله یک حمله بدون تبعیض علیه غیرنظامیان باشد که طبق قوانین بین‌المللی بشردوستانه ممنوع است.

تا زمان انتشار گزارش، ایست‌های بازرسی «اریز» و «کرم شالوم» به دستور «هماهنگ‌کننده فعالیت‌های دولتی اسرائیل در قلمروها»^{۲۱} برای عبور افراد و کالاها بین نوار غزه و اسرائیل بسته شد. بخش کشاورزی، اقتصادی و ماهیگیری غزه تحت تأثیر قرار گرفت و مانع از تردد هزاران فلسطینی از جمله بیماران و ورود مواد غذایی، دارو و تجهیزات پزشکی به بیمارستان‌های نوار غزه شد.

در گزارش الحق به شش حادثه کشتار و تخریب پنج ساختمان فلسطینی در چهارمین روز از تهاجم نظامی اسرائیل به نوار غزه اشاره است.^{۲۲}

دفتر حقوق بشر سازمان ملل نیز با انتشار بیانیه‌ای در تاریخ ۱۱ مه ۲۰۲۳، نسبت به تشدید درگیری‌ها در غزه ابراز نگرانی و بیان کرده پرتاب راکت‌های بی‌رویه از غزه به سمت اسرائیل، که هم غیرنظامیان اسرائیلی و هم فلسطینی‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد، ناقض قوانین بشردوستانه بین‌المللی است. در این بیانیه از همه طرف‌ها درخواست شد اقداماتی برای کاهش تنش و انجام تحقیقات سریع و شفاف در مورد همه قتل‌ها به‌ویژه غیرنظامیان انجام دهند.^{۲۳}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

طبق گزارش الحق، حوادث فوق نشان‌دهنده نقض آشکار مفاد حقوق بشر بین‌المللی و حقوق بشردوستانه بین‌المللی است که ممکن است منجر به جنایات بین‌المللی و مسئولیت کیفری فردی از جمله نقض حق حیات و حمله عمدی به غیرنظامیان و اموال غیرنظامی شود. به‌طور خاص می‌توان به چند تحلیل حقوقی اشاره کرد:

²¹ Israeli Coordination of Government Activities in the Territories” (COGAT)

²² <https://www.alhaq.org/advocacy/21508.html>

²³ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/05/comment-un-human-right-office-spokesperson-jeremy-laurence-gaza-escalation>

۱. نقض اصول تمایز و تناسب: هدف قرار دادن فلسطینیانی که مستقیماً در خصومت‌ها شرکت نمی‌کنند. هدف قرار دادن و تخریب کامل خانه‌های مسکونی به‌عنوان اشیاء غیرنظامی ممکن است ناقض اصول تمایز و تناسب باشد.

۲. نقض ممنوعیت انجام حملات بدون تبعیض: بمباران منطقه آزاد در محله السلام در رفح، با اهداف غیرنظامی ممکن است به‌عنوان یک حمله غیرمجاز ممنوع باشد، همان‌طور که در بند ۴ و ۵ ماده ۵۱ پروتکل الحاقی یک آمده و طبق قوانین بین‌المللی بشردوستانه یک قاعده عرفی را تشکیل می‌دهد.

۳. نقض اصل احتیاط: ماده ۵۷ پروتکل الحاقی یک، که از طرفین می‌خواهد همه اقدامات احتیاطی ممکن را برای به حداقل رساندن تلفات جانی و جراحت به غیرنظامیان و آسیب به اموال غیرنظامی انجام دهند. حملات موشکی ممکن است به‌عنوان «اقدامات یا تهدیدهای خشونت‌آمیز که هدف اصلی آنها گسترش وحشت در میان مردم غیرنظامی است» باشد و بر این اساس طبق ماده ۵۱ پروتکل الحاقی یک «ممنوع» است.

الحق در انتهای گزارش خود نتیجه می‌گیرد، چرخه تقریباً سالانه تجاوزات نظامی اسرائیل به نوار غزه نتیجه مستقیم فقدان اقدامات مشخص از سوی جامعه بین‌المللی برای پاسخگویی به اسرائیل در مورد نقض مداوم، سیستماتیک و نهادینه شده حقوق بشر و قوانین بین‌المللی از سال ۱۹۴۸ است که شامل ارتکاب جنایت علیه بشریت آپارتاید می‌شود. الحق معتقد است عدالت برای مردم فلسطین مستلزم شناخت و پرداختن به علل ریشه‌ای مبارزات فلسطینی است که در رژیم استعمار اسرائیل و رژیم آپارتاید آن نهفته است. الحق از کشورهای ثالث درخواست کرده اجرای اقدامات فوری و لازم را برای پایان دادن به تجاوز نظامی اسرائیل به نوار غزه انجام دهند، تا اسرائیل را به تعهدات خود برای امان دادن و حفاظت از جمعیت غیرنظامی فلسطینی پایبند کنند. همچنین لازم است در راستای تعهدات بین‌المللی برای پایان دادن به جنایت آپارتاید، تحریم‌ها و تحریم تسلیحاتی علیه اسرائیل اعمال شود.^{۲۴}

²⁴ <https://www.alhaq.org/advocacy/21508.html>

❖ هشدار بخش بهداشت در خصوص وضعیت بیماران ناشی از بسته شدن

گذرگاه‌ها توسط اسرائیل

بخش بهداشت و درمان شبکه سازمان‌های غیردولتی فلسطین در تاریخ ۱۲ مه ۲۰۲۳، در گزارشی بسته شدن گذرگاه‌های غزه توسط رژیم صهیونیستی را در تجاوز به نوار غزه و افزایش تعداد شهدا و مجروحان محکوم کرده است.

این بخش نشان می‌دهد اشغالگران اسرائیل از روز سه‌شنبه گذرگاه اریز را برای درمان بیماران و همراهان آنها در خارج از نوار غزه به‌ویژه بیماران سرطانی و شرایط اضطراری بسته‌اند. بر اساس اعلام وزارت بهداشت فلسطین، حداقل ۴۳۰ بیمار و همراهان آنان از دسترسی به مراقبت‌های پزشکی و درمان در خارج از نوار غزه محروم هستند.

همچنین بر اساس گزارش، نیروهای اشغالگر از ورود تیم‌های پزشکی به نوار غزه برای کمک به درمان مجروحان و موارد حاد جلوگیری کرده‌اند. گفتنی است بسته شدن گذرگاه تجاری «کرم شالوم»^{۲۵} و ممنوعیت ورود تجهیزات پزشکی و دارویی به نوار غزه در حالی ادامه یافته که نوار غزه از کمبود دارو برای درمان مجروحان و موارد حاد فوری رنج می‌برد. بخش بهداشت سازمان‌های غیردولتی فلسطین خاطرنشان کرد که به دلیل بسته شدن گذرگاه کرم شالوم، نیروگاه سوخت ندارد که این امر وضعیت بهداشتی را تشدید کرده است.

این بخش نسبت به پیامدهای خطرناک تجاوزات مستمر اسرائیل به نوار غزه و بسته شدن مداوم گذرگاه‌ها بر زندگی بیماران و تشدید وضعیت سلامت آنها هشدار داده است. بخش بهداشت از تلاش‌های تیم‌های پزشکی برای کمک به تسکین آسیب‌دیدگان و موارد فوری قدردانی کرده و همچنین تضمین می‌کند که سیستم بهداشت فلسطین از جمله سازمان‌های غیردولتی بهداشت در ارائه خدمات پزشکی به مجروحان در کنار هم قرار می‌گیرند.

بخش بهداشت و درمان شبکه سازمان‌های غیردولتی فلسطین در این گزارش درخواست خود مبنی بر مداخله فوری بین‌المللی برای توقف تجاوزات اسرائیل به نوار غزه، باز کردن

²⁵ Kerem Shalom

گذرگاه‌ها، امکان درمان بیماران فلسطینی و ورود تمام تجهیزات پزشکی به نوار غزه را تکرار کرده است.^{۲۶}

❖ نگاهی به موارد نقض حقوق بشر اسرائیل در اراضی اشغالی فلسطین (مه

(۲۰۲۳)

مرکز حقوق بشر فلسطینیان در تاریخ ۲۵ ماه مه ۲۰۲۳، در گزارشی به موارد نقض حقوق بشر اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی اشاره کرده است.

نقض حق حیات

طبق این گزارش، تا کنون در سال ۲۰۲۳، حملات نیروهای اشغالگر اسرائیل باعث کشته شدن ۱۵۳ فلسطینی از جمله ۷۶ غیرنظامی شده است. از این تعداد ۲۴ نفر کودک و ۶ نفر زن و بقیه اعضای گروه‌های مسلح فلسطینی بوده‌اند. در همین حال ۶۳۸ فلسطینی از جمله ۱۰۰ کودک، ۲۵ زن و ۱۲ روزنامه‌نگار در کرانه باختری و نوار غزه زخمی شده‌اند.

تخریب زمین‌ها و خانه‌ها

بر اساس گزارش، از ابتدای سال ۲۰۲۳، نیروهای اشغالگر اسرائیل، ۸۸ خانواده و در مجموع ۵۵۷ نفر از جمله ۱۱۲ زن و ۲۵۲ کودک را بی‌خانمان کرده‌اند. این نتیجه تخریب ۹۰ خانه توسط نیروهای اشغالگر بوده است. ۲۰ خانه توسط صاحبانشان و به واسطه اجباری که بر آنان تحمیل شد، تخریب شدند و ۱۰ تایی دیگر به دلیل سیاست مجازات دسته‌جمعی تخریب شده‌اند. نیروهای اسرائیلی همچنین ۷۸ مورد از اموال غیرنظامی دیگر را هم تخریب و آن‌ها را با خاک یکسان کرده‌اند و ده‌ها اخطار تخریب و توقف ساخت‌وساز در کرانه باختری از جمله بیت‌المقدس شرقی را صادر کرده‌اند.

حملات و اقدامات تلافی‌جویانه شهرک‌نشینان

بر اساس گزارش، شهرک‌نشینان از ابتدای سال تاکنون حداقل ۲۰۷ حمله علیه غیرنظامیان فلسطینی و اموال آنها انجام داده‌اند. در نتیجه ۷ فلسطینی کشته و ده‌ها نفر دیگر زخمی

²⁶<https://en.pngoportals.org/p/3677>

شده‌اند. بیشتر آنها مورد ضرب و شتم و پرتاب سنگ قرار گرفته‌اند. همچنین ده‌ها خانه، خودرو و تأسیسات غیرنظامی به آتش کشیده شده است.

راهپیمایی پرچم

بر اساس گزارش در روز ۱۸ ماه مه ۲۰۲۳، هزاران شهرک‌نشین اسرائیلی، از جمله وزرا، مقامات و اعضای کنست، در یورش به مسجدالاقصی و در «راهپیمایی پرچم» سالانه اسرائیل، در میان استقرار گسترده نیروهای اشغالگر شرکت کردند. آنان ده‌ها فلسطینی را مورد حمله و ضرب و شتم قرار داده و بسیاری از آنها را زخمی کردند. اسرائیلی‌های شرکت‌کننده در راهپیمایی پرچم شعارهای نژادپرستانه علیه اعراب و اسلام سر دادند، حضرت محمد را نفرین کردند و به کارکنان مطبوعاتی در محل حمله و آنها را به کشتن تهدید کردند. گفتنی است با پرتاب سنگ، بطری‌های خالی و چوب پرچم به سمت عوامل مطبوعاتی، ۴ خبرنگار مجروح شدند. همچنین نیروهای اشغالگر به ۳ زن فلسطینی که پرچم فلسطین را در خیابان صلاح‌الدین برافراشته بودند، حمله و یکی از آنها را دستگیر کردند.

تهاجم و دستگیری غیرنظامیان فلسطینی توسط نیروهای اشغالگر

طبق گزارش، تاکنون در سال ۲۰۲۳، نیروهای اشغالگر، ۴۰۸۴ حمله به کرانه باختری از جمله قدس شرقی انجام داده‌اند که طی آن ۲۳۶۵ فلسطینی از جمله ۲۵ زن و ۲۸۴ کودک دستگیر شدند. همچنین نیروهای اشغالگر ۳۴ فلسطینی را در نوار غزه دستگیر کردند که از بین آنان ۱۲ ماهیگیر، ۱۹ عامل نفوذی به اسرائیل و ۳ مسافر در گذرگاه اریز بوده‌اند.

محاصره، محدودیت در آزادی حرکت و مجازات دسته‌جمعی

بر اساس این گزارش، نیروهای اشغالگر در کرانه باختری، به اعمال محدودیت‌ها بر آزادی حرکت ادامه می‌دهند. آنان علاوه بر ۱۱۰ ایست بازرسی دائمی، ۲۴۲۹ ایست بازرسی موقت نظامی ایجاد کرده و ۱۲۲ فلسطینی را در این ایست‌های بازرسی دستگیر کرده‌اند.^{۲۷}

²⁷ <https://pchrgaza.org/en/israeli-human-rights-violations-in-the-occupied-palestinian-territory-weekly-update-18-24-may-2023/>